

יום ראשון ט' בניסן תשע"ה

שו"ת סיכום הדף היומי

מייל: n101@okmail.co.il פקס: 03-5709307 ניתן לקבל כל יום לתיבת מייל או לפקס.

ניתן להפיץ לזיכוי הרבים תחת השם 'נר שמואל' בלבד

נר שמואל

לע"נ ר' שמואל ב"ר יצחק זצ"ל

כתובות - נ"ה

1. ר' איבו בשם רבי ינאי: תנאי כתובה [כגון התוספת שהבעל הוסיף על הכתובה וכן מזונות ועוד] דומה לדין הכתובה עצמה. למאי נפקא מינה?
 - א. למזכרת - כתובתה, התוספת כלולה במכירה.
 - ב. למוחלת - כנ"ל.
 - ג. למורדת - מתשמיש, פוחתין לה אף מהתוספת.
 - ד. לפוגמת - שמודה שקיבלה חלק מכתובתה, ובעלה טוען שפרע הכל וצריכה להשבע על השאר, כמו"כ אם הודתה שקיבלה חלק מהתוספת.
 - ה. לתובעת - כתובתה שמפסידה מזונות, אף אם תבעה את התוספת.
 - ו. לעוברת על דת - מפסידה אף התוספת.
 - ז. לשבח - אף את התוספת אינה גובה משבח שהשיבו נכסיו לאחר שמת.
 - ח. לשבועה - בכל מקרה שצריכה להישבע, נשבעת אף על התוספת.
 - ט. לשיביעית - שיביעית אינה משמטת אף את התוספת.
 - י. לכותב כל נכסיו לבניו - וכתב לאשתו קרקע כל שהוא, אינה יכולה לגבות כתובתה מהנכסים שכתב לבניו ואף אבדה את התוספת.
 - יא. לגבות מן הקרקע - אף התוספת נגבית ככתובה רק מן הקרקע.
 - יב. מן הזיבורית - כנ"ל.
 - יג. וכל זמן שהיא בבית אביה - אם שתקה כ"ה שנה, מחלה אף על התוספת.
 - יד. לכתובת בנין דכרין - שהבנים ירשו אף את התוספת.
2. אלו ארבע מחלוקות למדנו בין הישיבות של פומבדיתא ושל מתא מחסיא?
 - א. כתובת בנין דכרין - לפומבדיתא: אינם גובים ממשועבדים כיון ש'ירדו תנן' ובירושה לא גובים ממשועבדים. למתא מחסיא: גובים ממשועבדים כיון ש'יסבון תנן', כמו בעל חוב. והלכתא: כפומבדיתא.
 - ב. כשהבעל ייחד לה מטלטלים הנמצאים לפניו, לכו"ע גובה בלא שבועה, כיון שאין לחשוש כאן שהתפיס לה מטלטלים אחרים. כשאינם לפניו - לפומבדיתא: בלא שבועה, שלא חוששים. למתא מחסיא: בשבועה, חוששים שכשאבדו התפיסה אחרים. והלכתא: כפומבדיתא.
 - ג. כשייחד לה קרקע וציון את ארבעת גבולותיה, לכו"ע בלא שבועה, שאין לחשוש שהתפיס לה מטלטלים. כשציון רק גבול אחד, לפומבדיתא: גובה בלא שבועה, למתא מחסיא: בשבועה, שאין סמיכות דעת ע"ז. והלכתא: כפומבדיתא.
 - ד. אמר לעדים כתבו וחתמו שטר מתנה ותנו לפלוני, אם עשו קנין מהנותן, כותבים ואינם צריכים להמלך בו אם עדיין מעונין לתת. אם לא עשו קנין - לפומבדיתא: אינם צריכים להמלך בו. למתא מחסיא: צריכים להמלך בו כיון שעדיין יכול לחזור בו, והלכה כמותם.
3. רב ורבי נתן, נחלקו האם הלכה כרבי אלעזר בן עזריה שאלמנה או גרושה מן האירוסין אינה גובה התוספת, או לא. כמי רב וכמי רבי נתן? להו"א: רבי נתן כראב"ע שמצינו שפסק שהולכים אחר אומדנא, [ולקמן נדחה שמצינו כן גם ברב, ויבואר מחלוקתם במסקנא]
4. היכן מצינו שר' נתן הולך אחר אומדן דעת?

חולה מסוכן שאמר כתבו גט לאשתי ולא אמר תנו, פסק רבי נתן כרבי שמעון שזורי שיכתבו ויתנו, שאומדים דעתו שלא אמר תנו מחמת טרדתו. וכן הלכה כר' שמעון שזורי בענין תרומת מעשר של דמאי, שנתערבה עם שאר הפירות שתוקנו, שמותר בזה לסמוך על העם הארץ אם יאמר שפירותיו היו מתוקנים [ולכן לא חל על תרומת המעשר שם תרומה] כיון שלא החמירו בדין דמאי דרבנן, משום הפסד מרובה.
5. מתנת שכיב מרע דינה שחלה בדיבור בלבד, מה הדין כשכתוב בשטר שנעשה גם קנין עם העדים עבור המקבל?

בשם רב פסקו - הנותן הרכיב המתנה על שני סוסים [כוחות] הרי היא כמתנת בריא - שאם הבריא אינו יכול לחזור בו, והרי היא כמתנת שכיב מרע - שאם אמר אני מקנה לפלוני הלואה שחייבים לי, זה חל בדיבור אע"פ שבדרך כלל אי אפשר להקנות הלואה בקנין סודר. [ובזה הלך אחר אומדנא] שמואל אמר - איני יודע כיצד לדון מתנה זו, שמה לא גמר בדעתו השכיב מרע להקנות את המתנה אלא בשטר, ואין שטר קנין חל לאחר מיתה.

"אינו דומה השונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה ואחת" (חגיגה ט)